

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ
ГО «АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ СУМЩИНИ»

**Інфекційні хвороби
в практиці лікаря-інтерніста:
сучасні аспекти**

*Infectious diseases in practice of physician-internist: modern
aspects*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої 20-річчю кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією
СумДУ
(Суми, 25–26 травня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Кутова Валентина Василівна, Білоконь Ольга Миколаївна,
Волкославська Валентина Миколаївна.

СПЕЦИФІЧНІ СКРИНІНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА СИФІЛІС

ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України»,
м. Харків, Україна

*Kutova Valentyna Vasyliivna, Bilokon Olha Mykolaivna,
Volkoslavska Valentyna Mykolaivna.*

SCREENING SPECIFIC TESTS OF SYPHILIS

*SE «Institute of Dermatology and Venereology of NAMS of
Ukraine», Kharkiv, Ukraine*

[*serolab_idv@i.ua*](mailto:serolab_idv@i.ua)

***Summary.** Comparative evaluation of the effectiveness of specific diagnostic tests for treponema population screening diagnosis of syphilis.*

Актуальність. Безперечним є твердження, що лабораторна діагностика соціально значимих захворювань залишається актуальною. Насамперед це стосується сифілісу, епідеміологічний чинник якого в Україні ускладнений економічною складовою. Загально-державні процеси також мають свій вплив на лабораторну діагностику. Зокрема, це стосується українського законодавства щодо закупівельної політики. Лікувальні заклади, які проводять лабораторні дослідження на сифіліс за останні два роки опинилися в складному положенні.

До складу комплексу серологічних реакцій (КСР), що виконувались під час обов'язкового обстеження на сифіліс (Наказ МОЗ України №204 від 29.12.1992 р. та Наказ №286 від 07.06.2004 р.), входить реакція зв'язування комплементу з трепонемним антигеном (РЗКт). Станом на теперішній час трепонемний антиген відсутній в додатках до наказів МОЗ «Про реєстрацію оптово - відпускних цін на лікарські засоби та

внесення їх до реєстру». Це унеможливило його придбання та проведення РЗКт в Україні. Тому виникла необхідність ввести до комплексу серологічних реакцій для діагностики сифілісу специфічні трепонемні методи, що є рівнозначними з діагностичної точки зору, які ввійшли до нового Наказу МОЗ України №997 від 22.11.2013 р. Про затвердження Методичних рекомендацій «Сучасні підходи до лабораторної діагностики сифілісу».

Мета. Порівняльна оцінка діагностичної ефективності специфічних трепонемних тестів для скринінгової діагностики населення на сифіліс.

Матеріали і методи. Сироватка крові від хворих на різні форми сифіліса, РЗКт, імунохроматографічний метод (ІХГ), реакція пасивної гемаглютинації (РПГА).

Результати дослідження. Методами що демонструють високу чутливість і специфічність при усіх формах сифілісу, простоту постановки, швидкість тестування, низьку собівартість, незначні затрати часу на навчання персоналу та наявність промислових тест-систем зареєстрованих на Україні, що містять високо стандартизовані реагенти в порівнянні з РЗКт, є метод ІХГ та реакція РПГА.

При дослідженні 284 зразків сироваток крові за допомогою методів ІХГ та РПГА, що проводилась в якісному варіанті, свідчить про їх високу (99,7%) чутливість у хворих з ранніми та пізніми формами сифілісу і перевищували показники за постановкою реакції РЗКт (94,9%) позитивних результатів відповідно.

Таким чином, скринінгове обстеження населення на сифіліс рекомендуємо проводити за допомогою одного з нетрепонемних тестів, та, залежно від умов і можливостей органів охорони здоров'я на місцях і епідемічної ситуації, ІХГ або РПГА. При цьому в популяціях з низьким рівнем превалентності інфекції (соматичні стаціонари, поліклініки, кабінети медичних оглядів) обстеження переважно проводити за допомогою трепонемного

тесту ІХГ, оскільки при цьому можна відразу виділити групу хворих або пацієнтів, що у минулому перенесли сифіліс.

Скринінгове обстеження на сифіліс групи осіб з високим рівнем превалентності інфекції в популяції (працівники комерційного сексу, ув'язнені) доцільно починати з трепонемного тесту ІХГ.

Зважаючи на можливість виявлення пізніх форм сифілісу серед вагітних, хворих офтальмологічних, психоневрологічних, кардіологічних, гінекологічних, урологічних, дерматовенерологічних стаціонарів необхідне обов'язкове використання скринінгових методів дослідження та в залежності від можливостей клініко-діагностичних лабораторій лікувально-профілактичних установ ІХГ або РПГА.

В кожному випадку позитивної відповіді при скринінговому обстеженні населення на сифіліс для підтвердження діагнозу необхідно направляти пацієнтів в дерматовенерологічні заклади.

Висновки. Враховуючи усі переваги ІХГ та РПГА (чутливість, специфічність, економічність, швидкість тестування, простоту постановки, відтворюваність результатів, наявність зареєстрованих тест-систем) при дослідженні сироваток перед реакцією РЗКт, вважаємо доцільним використання цих методів при скринінговому обстеженні населення на сифіліс.